

ΛΟΓΟ

THE ART OF SCIENTIFIC MIND

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

WITH PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

THEORETICAL AND EMPIRICAL SCIENTIFIC RESEARCH: CONCEPT AND TRENDS

JULY 24, 2020 • OXFORD, GBR

VOLUME 4

DOI 10.36074/24.07.2020.v4
ISBN 978-1-5272-5968-3

EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM

ΛΟΓΟΣ

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

WITH PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

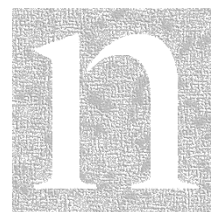
**«THEORETICAL AND EMPIRICAL
SCIENTIFIC RESEARCH: CONCEPT
AND TRENDS»**

JULY 24, 2020

VOLUME 4

Oxford • United Kingdom

E
S
P

*Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.
Deputy Chairman of the Organizing Committee: Patel A.*

*Responsible for the layout: Kazmina N.
Responsible designer: Bondarenko I.*

T 44 Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Vol. 4), July 24, 2020. Oxford, United Kingdom: Oxford Sciences Ltd. & European Scientific Platform.

ISBN 978-1-5272-5968-3
DOI 10.36074/24.07.2020.v4

Papers of participants of the International Multidisciplinary Scientific and Practical Conference «Theoretical and empirical scientific research: concept and trends», held in Oxford, July 24, 2020, are presented in the collection of scientific papers.

The conference is included in the catalog of International Scientific Conferences; approved by ResearchBib and UKRISTE (Certificate № 302 dated 18 May 2020); certified by Euro Science Certification Group (Certificate № 22167 dated 19 June 2020).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

Bibliographic descriptions of the conference proceedings are indexed by CrossRef, ORCID, Google Scholar, ResearchGate, OpenAIRE and OUCI.

DOI 10.36074/24.07.2020.v4.37

РОЛЬ АРХЕТИПІВ У ЗБЕРЕЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

ORCID ID: 0000-0003-0188-6096

Балтазюк Ірина Віталіївна

аспірантка кафедри історії та теорії мистецтва
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

УКРАЇНА

Поняття “архетип” має широку інтерпретацію в гуманітаристиці, філософ С. Б. Кримський подає узагальнене визначення у статті “Архетипи” в “Енциклопедії сучасної України”: “архетипи—наскрізні символічні структури культури, що асоціюють певний тематичний матеріал свідомого та підсвідомого функціонування людських цінностей” [1].

Класифікація архетипів, що подається авторами “Енциклопедії етнокультурознавства” (Ю. І. Римаренко, В. Г. Чернець, Ю. С. Шемшученко), поділяє архетипи на: загальнолюдські, етнічні (духовно-культурні символи), культурні (культурні традиції етносу), архетипи етнічної й національної свідомості [2]. Значення основних, універсальних символів, що зустрічаються практично в усіх культурах: “вогонь”, “вода”, “світло”, “земля” залежить від національного ґрунту, на якому вони модифікуються. Етнічні і культурні архетипи (“Богиня-Мати”, “хрест”, “дім” та ін.) складають основу культурного фундаменту нації, з її первісної міфології формується основний шар національної свідомості суспільства. Архетип набуває особливого змісту завдяки соціально-культурному оточенню. Для сучасного українського суспільства вагомим значення набули модифікації універсальних архетипів і архетипів національної свідомості, такі як: “вогонь”, “вода”, “герой”, “дім”, “земля”.

До універсальних архетипних символів, що притаманні практично для усього людства, запропонованих англійським лінгвістом Ф. Уїлрайтом: “небесний батько”, “мати-земля”, “світло”, “кров”, “вісь колеса”, “низ-верх”, Н. О. Лисенко, в українському контексті, пропонує додати такі: “вогонь”, “вода”, “повітря” і “земля” [3].

Архетип “вогонь” відноситься до найбільш давніх символів-архетипів. Могутня стихія і сила природи нерозривно пов’язана з людиною, нищівна “Божественна” сила якої це водночас і “дар небес” і прокляття [4].

Сьогодні архетип “вогонь” модифікуючись на національному українському ґрунті, набув особливої семантики, відмінної від тої, що притаманна традиційному народному етносу. У сучасному дискурсі, цей символ укорінився в контексті військової термінології, відноситься до значущих символів в житті українців і української культури і асоціюється з пошуком національної ідентифікації. Архетип-праформа, прототип, першооснова, що витікає з досвіду поколінь і має символічний характер.

Загальнолюдський архетип “вогонь” широко інтерпретується у творчості українських художників кінця ХХ початку ХХІ ст.: Олег Голосій (“Вибухова хвиля жовтої кімнати”, 1990 р.) Іван Марчук (“Дівчина зі свічкою”), Віктор Зарецький (“Дорога до храму” 1970-ті рр.), Ігор Мельник (“Квіти вогню”), Віктор Хоменко (“Протидія V”, 2009 р.), Олексій Белюсенко (Цикл “Щоденник екстреміста”, 2014 р.), Андрій Куцаченко (виставковий проєкт “Єдина Україна”, 2014 р.), Віктор Чумаченко (“Містерія”, 2019 р.), Антон Поперняк (“Вибух”, 2019 р.), Микита Кадан

(“Ядерний вибух”, 2015 р.), Вадим Bondero (“Без назви 1”, 2007 р.) Мирослав Ягода, Антон Логов та ін. Сучасна модифікація архетипу “вогонь” на національному українському ґрунті, а також архетипу “герой” яскраво проявилися у серії робіт Матвія Вайсберга “Стіна. Революція гідності” (2014 р.), сама назва несе смислове навантаження. Це друга серія митця, що має назву “Стіна”, М. Вайсберг створював її під час значущих для українського народу драматичних подій 2014 року, Стіна Майдану стала свідченням митця про час.

Як зазначає С. Б. Кримський: “У найбільш виразних формах архетипи виступають у національних культурах” [5]. Універсальні цінності й уявлення певної культури і є її архетипами. Дослідження здійснені С.Б. Кримським у сфері етнічного забарвлення архетипних символів, дозволяють говорити про східнослов'янські або українські архетипні символи і їхню роль у становленні національних архетипів. Автор виділяє такі групи архетипних українських символів: “серце”, “степ”, “природа”, “слово” (logos), “гра”.

Любов до праісторії являється рушійною силою творчості української мисткині Г. Гідори, що характеризується неодмінною присутністю архетипів “землі”, “стихій” і пограничних станів, таких як “день-ніч”, “сутінки-світанок”. О. М. Петрова досліджуючи творчість Г. Гідори, говорить, що вона “вже давно перетворилася на поета та своєрідного “біографа” цієї місцини”. Її проєкти “Мистецтво землі” (у співпраці з В. Шкарупою, П. Бевзою та іншими) у с. Могриця відбуваються вже понад одинадцять років [6].

Досліджуючи архетипи “землі”, “води”, “каміння”, “вогню” у лендарті, Г. Гідора переносить ці знання у площину картини, і її “геометрія землі” набуває нової живописної форми.

В основі великого полотна мисткині “Вимірювання часу 2” з проєкту “Форпост горизонту. Могриця” (2016 р.) знаходиться архетип пограничного стану “захід сонця”, таємниці якого любить оспівувати Г. Гідора, викликаючи у глядача відчуття напруги і тривоги. Зважаючи на те, що архаїчні знаки-символи містять переважно сакральну інформацію, сонце яке заковчується по лінії кам'яного хреста набуває значення національного характеру. Архетип “захід сонця” має як емоційне, так і візуальне вираження, важкість пограничного стану підсилюється ще й манерою письма. Густі шари фарби ущільнюють повітря, в якому поєдналися напруга дня, що йде, і момент вимірювання часу, вічності землі. У цьому схожість з її чоловіком, митцем О. Животковим, вони однаково глибоко відчують час землі, проте на відміну від чоловіка, роботи якого це символ-образ, пейзажі Г. Гідори наповнені життям конкретного місця, а саме Могриці з її річками, степами і пагорбами.

Г. Гідору порівнюють з живописцем А. Криволапом, через те, що голос і пристрасна любов до землі являють серцевину їх творчості, проте глибинність мови вираження інша, Г. Гідора на тисячу століть вглиб занурюється у саме відчуття пейзажу, її первісної незайманої форми, присутність людини в її роботах відчувається лише як легкий шепіт майбутніх поколінь. Ідентифікація ж українського пейзажу А. Криволапа відбувається за кольором, і його національній приналежності до народного мистецтва.

Поетика образу України А. Криволапа суголосна з давньою культурою, зокрема XVIII-XIX століть. У пейзажі “Вечірній шлях” (2011 р.) явна протоархаїка у природі, повітрі, воді і степу, в той час як візуальна мова знаходить символічне відображення в образному втіленні сільського ландшафту, зверненні митця через базові емоції, коли глибина оспівування землі вимірюється покликом душі до дитинства, до власного дому. Архетипи “землі”, “дитинства”, “коня”, “великої мати” одні з домінантних у творчості митця. “Криволап повертає сучасній людині, містянину, її природне оточення - воду, землю та небо” [7].

Декодування архетипу мовою культури сприяє передачі досвіду поколінь. “Культура може існувати до тих пір, поки не буде змушена трансформуватися або ж поки не зникнуть з лиця землі носії унікального культурного коду” [8].

Висновки. Модифікуючись на національному ґрунті, архетипи набувають етнічних особливостей, завдяки безпосередній участі у цьому процесі носіїв культурного коду нації. Актуалізація архетипів у творчості сучасних митців, ретранслює їх значення для широкого загалу, сприяє культурній ідентифікації. Унікальна семантика архетипів та художня мова митців, наповнюють образи символами свого часу, і в цьому полягає значимість сучасного мистецтва, яке сприяє самоідентифікації українців.

Список використаних джерел:

- [1] Енциклопедія сучасної України. (2001). *Інститут енциклопедичних досліджень НАН України*. Вилучено з http://esu.com.ua/search_articles.php?id=44787
- [2] Римаренко Ю. І., Чернець В. Г., Шемшученко Ю. С. (2001). *Енциклопедія етнокультурознавства*. (Ч.2. Кн.І., с. 43); Київ: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв.
- [3] Лисенко Н. О. (2015). Нотатки щодо деталізації дефініції терміна “архетипний символ”. *Наукові записки Національного університету “Острозька академія”*, (56), 163-165.
- [4] Микитів, Г. В. (2019). Модифікація архетипного символу «вогонь» у сучасному медіатексті. *Вісник Запорізького національного університету*, (2), 102-106.
- [5] Кримський, С. Б. (1998). Архетипи української культури. *Вісник НАН України*, (7), 74-87.
- [6] Петрова О. М. (2014). Філософські мініатюри про землю, світло, повітря. *Газета «День»*. Вилучено з <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/taym-aut/filosofski-miniatyuri-pro-zemlyu-svitlo-povitrya>
- [7] Петрова, О. М. (2015). *Третє Око: Мистецькі студії: Монографічна збірка статей*. Пейзажизм Анатолія Криволапа (с. 341-346). Київ: Фенікс. ISBN 978-966-136-283-2.
- [8] Шинкарук, В.Д., Салата, Г.В., Данилова, Т.В. (2018). Дихотомія «культура – цивілізація» в англо-американському і західноєвропейському науковому дискурсі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, (2), 82-87.

DOI 10.36074/24.07.2020.v4.38

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ АРХИТЕКТУРНОЙ СРЕДЫ ТУРИСТИЧЕСКОЙ СФЕРЫ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ НЕСТАБИЛЬНОСТИ

Фоменко Оксана Витальевна

канд. архитектуры, ст.преподаватель кафедры дизайна среды
Харьковская государственная академия дизайна и искусств

УКРАИНА

Постановка проблемы. Всемирная туристическая организация (UNWTO), членом которой является и Украина, констатировала, что в связи с мировым кризисом годовые убытки для глобальной туристической индустрии по предварительным данным из-за пандемии в 2020 году составят 30–50 млрд. долларов. Потери туристической индустрии Украины будут также значительными вследствие спада производства, вызванного пандемией COVID-19. Однако, кризисные явления одновременно являются и стимулом поиска новых путей для оптимизации отраслевой структуры, в том числе и для внедрения

SCIENTIFIC PUBLICATION

ΛΟΓΟΣ

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

WITH PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**«THEORETICAL AND EMPIRICAL SCIENTIFIC
RESEARCH: CONCEPT AND TRENDS»**

July 24, 2020 • Oxford, United Kingdom

VOLUME 4

English, Ukrainian and Russian

All papers have been reviewed

Organizing committee may not agree with the authors' point of view

Authors are responsible for the correctness of the papers' text

Signed for publication 24.07.2020. Format 60×84/16.

Offset Paper. The headset is Arial. Digital printing.

Conventionally printed sheets 8,95.

Circulation: 100 copies.

Printed from the finished original layout.

Contact details of the organizing committee:

21037, Ukraine, Vinnytsia, Zodchykh str. 18, office 81

NGO European Scientific Platform

Tel.: +38 098 1948380; +38 098 1956755

E-mail: info@ukrlogos.in.ua

URL: www.ukrlogos.in.ua

Contact details of the conference co-organizer:

E10 6EG, United Kingdom, London, 85 Essex Road

OXFORD SCIENCES LTD.

Publisher of printed materials: Sole proprietorship - Gulyaeva V.M.

08700, Ukraine, Obuhiv, Malyska str. 5. E-mail: 5894939@gmail.com

Certificate of the subject of the publishing business: ДК № 3909 of 02.11.2010